

Handläggare
Emily Tjäder
Telefon: 08-508 28 741**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2025-09-30, p. 9

Handlingsplan för romsk inkludering 2030

Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2025/809

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen

Bakgrund

Handlingsplan för romsk inkludering 2030 är en av sex handlingsplaner som tillhör Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna. Handlingsplanen syftar till att stärka stadens arbete för romsk inkludering och riktar sig till samtliga nämnder och bolagsstyrelser.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått rubricerad handlingsplan på remiss från kommunstyrelsen, för svar senast den 24 oktober.

Ärendet

År 2012 antog riksdagen en långsiktig strategi för romsk inkludering 2012–2032 med det övergripande målet om att *Den rom som fyller 20 år 2032 ska ha likvärdiga möjligheter i livet som den som är icke-rom*. Den tjugoåriga strategin ska ses som en förstärkning av minoritetspolitiken (som gäller för de fem nationella minoriteterna). Strategin tar sin utgångspunkt i olika rättigheter enligt internationella överenskommelser om mänskliga rättigheter.

Stockholms stad har under flera års tid arbetat för ökad romsk inkludering, bland annat har olika utbildningsinsatser tagits fram och ”brobyggare” har anställts på flera förvaltningar. Stockholms stad beslutade 2018 om en stadsövergripande strategi för romsk inkludering som har sin utgångspunkt i den nationella strategin. Den har varit vägledande för stadens arbete för romsk inkludering.

I kommunfullmäktiges budget för 2025 anges att staden arbete för att säkerställa de mänskliga rättigheterna, inklusive de nationella minoriteternas rättigheter (vilket innefattar romsk inkludering), ska intensifieras.

Romer är ett samlingsnamn på en folkgrupp som består av flera olika grupper, och romer har befunnit sig inom Sveriges gränser sedan 1500-talet. Romer är även en av Sveriges fem erkända nationella minoriteter. I samhället finns fördomar om romer och en bild av romer som en enhetlig grupp. Romer är dock inte en homogen folkgrupp utan består av individer från exempelvis olika länder, utbildningsbakgrund och socioekonomisk ställning. Bland romer finns det olika inbördes uppfattningar och tolkningar av ursprung och språk såväl som kultur och traditioner. Idag lever flera grupper av romer i Sverige, bland annat resanderomer, svenska romer, finska romer, utomnordiska romer och nyanlända romer från före detta Jugoslavien.

Romer har genom historien utsatts för omfattande strukturell rasism, diskriminering och stigmatisering vilket för många romer lett till utanförskap. Romer i Sverige har bland annat utsatts för tvångsteriliseringar och romska barn har hindrats att gå i skola.

Romsk inkludering handlar om att säkerställa romers lika tillgång till de mänskliga rättigheterna så som rätten till utbildning, arbete, hälsovård, sociala och kulturella rättigheter samt att motverka diskriminering och marginalisering. Det handlar också om att skapa förutsättningar för romer att fullt ut delta i samhället, och att öka den ömsesidiga tilliten mellan romer och det offentliga.

Handlingsplan för romsk inkludering 2030 syftar till att stärka Stockholm stads arbete för romsk inkludering och riktar sig mot samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Handlingsplanens övergripande mål är: *Staden säkerställer romers lika tillgång till de mänskliga rättigheterna genom att motverka antiziganism och främja romsk inkludering.* Fokus för handlingsplanen är framför allt arbete mot diskriminering av romer och insatser för de romer som befinner sig i ett socialt och ekonomiskt utanförskap.

Handlingsplanen är kopplad till Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna (MR-programmet) och utgår från MR-programmets tre fokusområden:

- Kunskap och information
- Välfärd och service
- Delaktighet och inflytande

Till varje fokusområde hör ett antal mål i syfte att uppnå eftersträfvade förändringar. Det gäller bland annat kunskapshöjande insatser om romers rättigheter och levnadsvillkor, ett normkritiskt

arbetssätt samt säkerställande av romers lika tillgång till välfärd och service tillhandahållen av staden. Nämnder och bolagsstyrelser tar utifrån sina respektive verksamhetsområden fram aktiviteter utifrån de formulerade målen (där en och samma aktivitet också kan anses bidra till uppfyllelsen av flera mål).

Alla nämnder och bolagsstyrelser har ansvar för att säkerställa att romer får sina rättigheter tillgodosedda, och handlingsplanen förespråkar ett rättighetsbaserat arbetssätt som metod för genomförandet. Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande samordning, stöd och uppföljning i implementeringen av handlingsplanen. Nämnder och bolagsstyrelser synliggör resultat och utmaningar i samband med ordinarie uppföljningsprocesser. Arbetet är tvärsektoriellt och har betydelse för samtliga verksamhetsområdesmål i stadens budget.

Utifrån MR-programmet ska stadsledningskontoret vartannat år göra en bedömning av stadens arbete med mänskliga rättigheter som sammanställs i en rapport till kommunfullmäktige. I arbetet ingår att följa upp de handlingsplaner som är kopplade till programmet, däribland handlingsplan för romsk inkludering.

Handlingsplan för romsk inkludering 2030 har beröringspunkter med flera andra styrdokument. Det medför att handlingsplanen avgränsas i relation till andra handlingsplaner och program som också bidrar till att uppfylla de mänskliga rättigheterna (exempelvis de andra handlingsplanerna som knyter an till MR-programmet). Romers rättigheter som nationell minoritet tas i första hand upp i handlingsplanen för nationella minoriteters rättigheter. Antiziganism, diskriminering och hatbrott utgör allvarliga hinder för många romer att tillgodose sina mänskliga rättigheter. Handlingsplanen för romsk inkludering överlappar delvis handlingsplanen mot rasism, som också tar upp åtgärder mot antiziganism. Båda handlingsplanerna är därmed relevanta att beakta i arbetet mot antiziganism. Vid fastställandet ersätter handlingsplanen Stockholms stads strategi för romsk inkludering 2018–2022 (Dnr KS 2018/000070).

Förvaltningens synpunkter och förslag

Miljöförvaltningen anser att handlingsplanen utgör en god utgångspunkt för nämnders och bolagsstyrelserns arbete med romsk inkludering. Att målen för handlingsplan för romsk inkludering 2030, liksom flera andra handlingsplaner kopplade till MR-programmet, följer samma struktur som det övergripande MR-programmets fokusområden skapar också kontinuitet och bidrar till ökad tydlighet. Att målen är tämligen generellt formulerade ökar också möjligheten för stadens respektive verksamheter att hitta lämpliga tillämpningar inom sina respektive verksamhetsområden.

Miljöförvaltningen anser också att det är klokt att uppföljningen av arbetet ska utgå från stadens ordinarie processer och ledningssystem, vilket minskar risken för onödig administrativ påbyggnad. Förvaltningen ställer sig också positiv till att stadsledningskontoret vartannat år gör en bedömning av stadens arbete med utgångspunkt i nämndernas rapportering, för att ge en bild av stadens samlade MR-arbete.

Anna Hadenius
Förvaltningschef
Miljöförvaltningen

Bilagor

1. Handlingsplan för romsk inkludering 2030
2. Kommunstyrelsens tjänsteutlåtande avseende handlingsplan för romsk inkludering 2030